

ANNA - LISA HELLE"DE HYPNOTISKA HALLUCINATIONERNA."

När dåvarande teol. dr. och fil. lic. John Björkhem för cirka tjugo år sedan framlade resultaten av sina märkliga forskningar på själslivets område och disputerade för filosofie doktorsgraden över de hypnotiska hallucinationerna, får man nog betrakta hans doktorsavhandling som en av den tidens största vetenskapliga händelser.

Det är lätt att förstå hans stora intresse för hypnosens möjligheter eftersom hypnosen inte bara ger fördjupad inblick i själslivet utan också får fram egenskaper i en människas personlighet, som knappast något annat studium förmår avslöja. Dessutom kan den förändra tillståndet, d.v.s. retbarheten i olika delar av nervsystemet och på så sätt framkalla motsvarande förändringar i själslivets olika funktioner. Denna känslighet gör ansvaret hos hypnotisören så stort, att endast etiskt och moraliskt såväl som intellektuellt högtstående personer bör ha rätt att utöva experiment av denna art, särskilt som området enligt dr. Björkhems mening öppnar fullkomligt svindlande perspektiv. Man märker också en viss oro hos honom inför de väldiga och oförklarliga krafter i människosjälens som han påträffat under sina över 16.000 experiment med omkring 1.500 försökspersoner, som frivilligt ställt sig till hans förfogande i studiesyfte.

När man diskuterar de ockulta problemen tänker man gärna på allt det skumrask och all den svindel, som bedrivs på detta område. John Björkhem, som var väl medveten om detta, bemödade sig därför om att göra sin framställning så saklig och osensationell som möjligt.

Att det över huvud taget lämnades tillstånd till att behandla ett sådant ämne i en doktorsavhandling vittnar om, att man äntligen börjat förstå vikten av att den vetenskapliga forskningen bör ta hand om dessa viktiga undersökningar.

"De hypnotiska hallucinationerna och hithörande oerhört viktiga frågor har länge nog förbisetts av vetenskapen, förklarade också dr. Björkhem själv vid en intervju. Detta har gjort, att charlataner och kringresande taskspelare i stället kastat sig över dessa frågor - jag behöver väl ej nämna några exempel? På sistone har dock flera läkare börjat syssla med de hypnotiska företeelserna i terapeutiskt syfte, men någon mera djupgripande vetenskaplig utredning har som sagt inte förekommit. Och dock är enligt min mening en allsidig och inträngande kännedom om det mänskliga psykets reaktionssätt inte möjlig utan hjälp av hypnos. Hallucinationsförmågan under hypnos tycks vara i det närmaste obegränsad, och hypnosen är över huvud taget den enda metod, genom vilken hallucinationerna kan studeras experimentellt. Vad som under seanserna framkommit ger vid handen, att den mänskliga föreställningsförmågan och förmågan att förvanska människans sinnesförmågor är oerhört stor.

Kanske kan någon finna det egendomligt att dessa ting göres till föremål för kostsamma undersökningar och gradualavhandlingar. Men de vunna resultaten utsäger dock något om vad varje människa är och vad hon kan bli, om hon blott lär känna sig själv.

Att söva en person tar mellan en halv sekund till tre eller fyra minuter, och det behövs visst inte - som väl de flesta tror, - att man skall stirra personen stint i ögonen. Man kan t.o.m. söva en person per telefon.

I min doktorsavhandling har jag inte kunnat göra annat än fastställa ett rent empiriskt material, men de olika seanserna har upplagts efter mönster av olika företeelser inom antikt mysterieväsen, yoga-träningen, spiritismen och schamanismen. Åtskilliga seanser belyser, hur man kan anta, att tron på själavandringen uppkommit, men man behöver ju därför inte dra den slutsatsen, att en själavandring verkligen kan försiggå.



Jag vill till slut särskilt poängtera, att jag sysslat med hallucinationerna som psykologiskt forskningsföremål, och att jag ej analyserat hallucinationernas innehåll. Vetenskapen är enligt min mening ej mogen för att på nuvarande stadium lösa alla problem, som uppkommer om man skulle analysera hallucinationernas innehåll."

Tron på själavandringen, eller rättare sagt på övertygelsen att man lever flera liv här på jorden och sålunda gång på gång reinkarnerar, d.v.s. "återföds i köttet," omfattas av en mycket stor del av mänskligheten, företrädesvis i Österlandet där man också anser att deras vise män har förmågan att skåda sina inkarnationer - pubbe nivasanussatinana.- För att kunna uppleva dessa sina olika liv försänker sig den helige mannen i trance eller autohypnos. Därefter börjar han i minnet att återkalla vad som hände dagen förut och går sedan dag för dag allt längre tillbaka i tiden. Han genomlever på nytt sin ungdom och barndom, han genomlever på nytt sin egen födelse och anser sig sedan gå vidare "före födelsen", där han blir en helt annan person, en annan inkarnation. Ur dr. Björkhems protokoll skall här redovisas resultaten av ett bland många försök att rekonstruera detta förfarande.

När försökspersonen fallit i hypnotisk sömn och befinner sig vid det lämpliga sömndjupet, tillsäger man honom att förflytta sig bakåt i tiden. Först får han bli kanske 15 år gammal och man märker då hur anletsdragen liksom slätas ut och blir påfallande yngre. När han talar blir det med typisk målbrottsstämma och allt tyder på att han är precis i den situation som han var i den verkliga femtonårsåldern. Han talar om sig själv och sina förhållanden på samma sätt som vilken tonåring som helst. Fortsätter man experimentet får försökspersonen gå vidare och han blir då 10, sedan 5 år gammal. Ansiktet blir ett barns, rösten blir en tunn barnstämma och han rör sig på ett barnsligt sätt. Han har kanske inte börjat skolan ännu, men han kan tala om vem han leker med, vad pappa heter m.m.

Under dessa försök har försökspersonen liksom en förnimmelse av att han krymper och blir mindre. Till slut ser han sig kanske som 5-åring, hur han är klädd, vilken omgivning han lever i och så vidare och fortsätter man vidare till ettårsåldern ligger han och jollrar som alla småbarn, lekande med armar och ben.

Går man nu ännu längre tillbaka tills försökspersonen befinner sig omkring tiden för sin födelse börjar han bli märkbart blek och andningen tycks vara så gott som avstannad. Fortsätter man suggestionerna börjar dock ansiktet snart åter få liv, men det företer då ofta stora olikheter med hans vanliga utseende.

Här följer protokoll från en av dr. Björkhems seanser.

Sövde A. J. Han somnade nästan ögonblickligen. "Föryngrade" honom. Gick först ned till 10 år, då han beskrev var han bodde m.m. Så blev han 5 år gammal och hade ännu ej börjat skolan, emedan han var för liten. Han omtalade, att han slogs med en lek-kamrat, att han snart skulle flytta till ett annat ställe o.s.v. Vi gick ännu längre ned och stannade 5 år "före födelsen". Jag började fråga honom, vilket nästan var onödigt, ty då han väl kommit igång, talade han själv utan att bli tillfrågad.

|                    |                                                                                                        |
|--------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Vad heter du?      | Jag heter Reinhold Strandberg.                                                                         |
| När är du född?    | Det var 1870.                                                                                          |
| Hurgammal är du?   | 33 år, nej 23, menar jag.                                                                              |
| Vilket årtal i år? | 1893                                                                                                   |
| Vad heter din far? | Jag har aldrig haft någon far.                                                                         |
| Din mor då?        | Honskickade iväg mig att vakta gäss på slätten, när jag var liten, sedan har jag aldrig hört av henne. |

A. J. fördes nu tillbaka till år 1865.

|                    |                            |
|--------------------|----------------------------|
| Vad heter du?      | Måns Jeppa.                |
| Hur gammal är du?  | Nittatisju år.             |
| Var bor du?        | Hemmersdynge.              |
| När är du född?    | Jag är född 1830           |
| Vad heter din far? | Han hette Jeppa Måns.      |
| Var bodde han?     | I Hammarlöv.               |
| När var han född?  | Han var född på 1700-talet |
| När dog han?       | Han dog 1853.              |
| Vad dog han av?    | Han hade ont i maven.      |



Lever din mor?

Hon dog när jag var så liten. Kommer inte ens ihåg vad hon hette. Jo, nu minns jag, hon hette Karna Månsdotter.

Vad gjorde din far för något?

Han pryglade mig med spatserkäppen, när han gick till kyrkan en söndag. Och så fick jag prygel av honom, när jag bröt gödsel.

A. J. föres nu tillbaka till år 1825.

Vad heter du?

Måns Persson.

Vad gör du för något?

Jag är fiskare från Lysekil. Det blåser så förskräckligt, fyra stycken blev borta i går, man kan inte veta, när det är ens tur. Man kan bli borta, vilken dag som helst.

Hur gammal är du?

Jag är trettio år.

När är du född?

1795.

Har du någon käresta?

Ja, men Ölands-Petter tar henne. Han har fått prygel, och mer ska han få. I går stod han nere på bron och kysste henne, han kysste henne, men det skall han få prygel för.

A. J. föres nu tillbaka till år 1790.

Vad heter du?

De kalla mig för Roslagsbjörn. Jag är stor och stark, ja, jag är stark.

Vad gör du?

Jaf seglar med på den här barken. Vi har farit på alla hav.

När är du född?

Det var omkring 1750.

Fran vilken socken är du?

Det vet jag knappt. Jag har varit på sjön sedan jag var liten.

Lever din far?

Nej, sjön tog honom, då jag var liten, så jag minns honom knappt. Det blåser så rysligt här. Snart går jag samma väg.

Vart segla vi nu?

Vi skola ner till Kap Horn, om inte barken går under. Så fara vi och hämta neverslavar. Vi skola iväg med dem till Amerika. Kanske vi fara till Australien. Men man får akta sig, annars gör de kalops av en. Sist togo de kocken och stoppade honom i grytan, och så fingo vi vara utan mat.

A. J. föres nu tillbaka till normal ålder. Han får suggestioner att gå väl och inte komma ihåg vad han varit med om. Han väcks och av sina upplevelser under sömnen minns han ingenting, utom att han sovit mycket skönt. Han tycker att han liksom sovit i "ett par dagar."

Somliga försökspersoner har ett visst minne av vad som inträffat efter uppvaknandet och man kan också alltid genom suggestioner få dem att minnas och i så fall kan de berätta om hur de själva uppfattat fenomenet. De tycks för det mesta ha en förnimmelse av att det tvångsmässigt växer fram hos dem. De livssituationer som de nya personligheterna berättar om är dem fullkomligt främmande och de ha inte en aning om varifrån alla de många uppgifterna kommer. Dessa tvingar sig på ett egenartat sätt fram inom dem och det hjälper inte att göra motstånd. Det händer ofta att försökspersoner gör starkt motstånd mot att förvandlas från kvinna till man och vice versa. men fenomenet påverkas inte av detta.

Med ledning av lämnade uppgifter har man försökt att spåra de nya personligheterna i kyrkböcker och arkiv och man har då ofta kunnat konstatera, att goda tidsskildringar lämnats, men att någon person med uppgivet namn, födelseår och födelseort inte påträffats. Dock, säger dr. Björkhem, skall det inte förnekas, att de framträdande personligheterna någon gång verkligen existerat och att de lämnat fullt korrekta uppgifter, vilket gör problemet komplicerat. Inte sällan har det också hänt, att de främmande personligheterna besvarat frågor, inte på svenska, men väl exempelvis på polska, tyska, franska eller italienska samtidigt som de uppgett sig leva i motsvarande miljö. Försökspersonerna har då också haft mer eller mindre kännedom om den miljö de nya personligheterna uppgett som sin.



Det är svårt att förstå, hur försökspersonerna kan hålla reda på det vimmel av fakta, som de rör sig med i de nya personligheterna och det är också ovedersägligt att de många gånger lämnat tillförlitliga upplysningar om sådant, som de i normalt tillstånd inte känner till. Men naturligtvis kan det tänkas att de i så fall hämtar sitt vetande ur sitt eget minne, eftersom bevis många gånger har erhållits för att allt som en människa någon gång ser eller hör verkligen finns kvar i minnet. Det gäller endast att åter göra det aktuellt för medvetandet.

För de hypnotiserade själva är fenomenet för det mesta oförklarligt och vilken inställning de har till hypnosen och dess företeelser är fullständigt likgiltigt. Ofta väcker det försökspersonens förundran hur oberoende resultaten är av hans egna åsikter och önskemål. Det är också likgiltigt vilken inställning de har till reinkarnationsläran, vilket var fallet med försökspersonen i det här relaterade protokollet. Han hade aldrig hört talas om vare sig den eller om hypnos.

I vardagslivet var denne man synnerligen lugn till sin läggning, men personlighetsförändringarna hos honom blev mycket markanta. Han blev livlig och rörlig, Måns Jeppa, Måns Persson och Roslagsbjörn var varandra starkt olika både till röst, dialekt, rörelse o.s.v. Var och en var individuellt utformad och befann sig i en bestämd livssituation. Måns Jeppa t. ex. talade utpräglad skånska, vilket också i någon mån skymtar i protokollet / nittatisju, maven, o.s.v./

Om ett sådant experiment upprepas blir det för det mesta samma personligheter som uppträder på samma tidsavsnitt. Vad de berättar om sig själva och sina förhållanden är också alltid detsamma. Egendomligt är att den livssituation de berättar om tycks vara så väl utformad. De ger besked utan vidare om var de bor, vad prästen i socknen heter, de talar om vardagliga ting med ett högst naturligt tonfall, som t.ex. om hur många kor de har i ladugården, när det sista husförhöret var och så vidare. De berättar alltså om sig själva på samma sätt som vilken människa som helst skulle göra.

I de fall då det kun at bevisas, att den främmande personligheten verkligen existerat, frågar manskig om det var ett väsen från "andra sidan" eller om det var försökspersonen själv i sitt eget förflutna? Spiritisterna tar naturligtvis för givet, att det är andar, som utifrån materialiserar sig i medierna, men även den andra hypotesen, att den hypnotiserade så att säga flyter tillbaka i sina egna preexistenser är värd att begrunda. Själv lämnar dr. Björkhem frågan öppen - det är för honom en olöst gåta varför en försöksperson skapar en lång rad nya personligheter, som han tycks äga ingående kännedom om och gör psykologiskt trovärdiga.

Eftersom medvetandet kan existera utan fysisk kropp före födelsen är det väl ganska naturligt att det också kan existera utan fysisk kropp efter döden. Och om döden är ett insomnande från ett medvetenhetstillstånd måste väl födelsen vara ett uppvaknande från ett annat medvetenhetstillstånd? På så sätt blir födelse och död liksom portar genom vilka medvetandet kommer och går varav följer att om det mänskliga medvetandet "går ut" genom dödens port är det lika troligt att samma mänskliga medvetande någon gång i framtiden "går in" genom födelsens port. Om födelsen däremot inte är ett sådant mänskligt medvetandes återkomst, vad är det då och varifrån kommer i så fall det medvetande, som utvecklas i det växande barnet?

Genom pressen gick för några år sedan en förfrågan till läsarna om de trodde på reinkarnationen och om någon annan haft samma märklige upplevelse som insändaren. Den upplevelse han skildrar ger ett visst stöd för reinkarnationsteorin.

Som barn frågade jag många gånger mina föräldrar om de under mina späda år haft någon barnjungfru som hetat Axelia, då jag tydligt erinrat mig att så varit fallet. Mina föräldrar som var fattiga hade emellertid aldrig haft någon tjänare, och någon person med det namnet förekom ej ens i vår bekantskapskrets.

Jag tog det hela som en dröm, men erinrade mig mycket tydligt vissa detaljer, som jag upplevt i drömmen. Jag tyckte att jag som barn bott i ett stort vitt hus, som var omgivet av en stor trädgård med en mycket rik växtlighet. Invid detta hus var en bassäng för uppsamling av regnvatten och jag drömde otaliga gånger under min barn-dom att jag föll ned i denna bassäng och omkom. Som barn hade jag därför en nästan panisk förskräckelse för allt vad brunnar hette, och mina föräldrar behövde därför ej frukta att jag skulle falla i brunnen på vår gård, vilken dock saknade försvarligt skydd.



Som tjugooårig yngling drömde jag en natt om det hus jag så många gånger i drömmen förut sett, nu stod det överväxt med vildvin, och hela den stora trädgården var en enda djungel. På gården stod en brunn med en hög överbyggnad, likaledes överväxt med vildvin, och på baksidan var regnvattenbassängen förvandlad till en gytjtjig håla. Det hela verkade så fantastiskt, att då jag på morgonen vaknade, var jag övertygad om, att någon sådan plats icke existerade i verkligheten.

Något år senare kom jag att resa till Amerika. Jag kom att bosätta mig på en plats några mil väster om Chicago. Dessa små förstäder till den stora världsmetropolen liknar mycket våra svenska trädgårdsstäder, med sin lummiga och i viss mån nästan sydländskt rika växtlighet. Då jag ägde någon ledig stund ströfvade jag gärna omkring i grannskapet. Under dessa mina vandringar upptäckte jag ett hus helt överväxt med vildvin, och för övrigt övergivet av invånarna. Platsen föreföll mig bekant och jag funderade på var jag sett ifrågavarande hus på fotografi. Med ens stod drömmen klar för mig i alla dess detaljer, jag erinrade mig den överväxta brunnen, vilken jag omedelbart fann. Min nästa åtgärd var att uppsöka den igenrasade vattencisternen, vilken också fanns på det ställe jag i drömmen sett den.

Nu kommer det egendomligaste. Jag sammanträffade en dag med en gammal gumma, som berättade mig stället historia, och anledningen varför den nu stod öde. Det gav mig åtskilligt att tänka på, som jag ej kan förklara. Jag framställde därpå en fråga till den gamla för mig okända gumman, om stället innehavare ej hade några barn, som kunde sköta stället, då det var så förfallet. Hon svarade:

Som nygifta hade de en liten gosse, men han omkom i vattencisternen när han var fem år. De hade en barnflicka, som hette Axelia, och i ett obehagat ögonblick hade olyckan skett, då hon ej sett efter den lille. De reste en gravsten på kyrkogården över det lilla liket, för resten är det den som syns härifrån. Gravskriften är nog litet underlig, ty de trodde på själavandring. Det är inte fritt än i dag att de gamla gå och väntar på att deras son skall komma igen i en annan tillvaro. Sorgen har naturligtvis gjort dem en smula underliga.

Högst intressant är att det sällsamma indiska reptricket rekonstruerats på en av dr. Björkhems seanser. Den enligt obekräftad källa äldsta skriftliga redogörelsen om detta konststycke har lämnats av araben Ibn Batuta, som för första gången lär ha sett reptricket i Kina som gäst hos den store emiren Kortai vid en festlig kväll i emirens palats.

"Trollkarlen tog fram en tråkula. I denna befann sig flera hål, genom vilka löpte långa rep. Han kastade upp kulan i luften och den fortsatte att stiga tills den försvann för våra blickar. Härunder befann vi oss mitt i residenset och det var under den varmaste årstiden. När hela repet hade löpt ut så att trollkarlen bara höll yttersta änden i sin hand, gav han en befallning till sin lärning. Gossen klängde sig fast vid repet och började klättra upp tills vi inte såg honom längre. Nu ropade trollkarlen på honom tre gånger utan att få något svar. Då såg han ut att gripas av den värsta vrede, tog en kniv och klättrade upp för repet tills även han blev osynlig. Sedan kastade han ned en barnhand på marken, därpå en fot, sedan den andra handen, den andra foten, så bålen och slutligen huvudet. Därefter kom han ner helt anfädd och hans kläder var nerfläckade av blod. Han fäste gossens lemmar vid varandra, vidrörde det hela med foten, och se - barnet stod oskadat framför oss!"

Reptricket har väckt så stort intresse och blivit så berömt att man t.o.m. utfäst stora penningpris för gåtans lösning. År 1890 publicerade amerikanen S. Ellmore i Chicago Tribune en sensationell artikel. Han påstod sig ha sett tricket i Indien, varvid han dels tagit en del kamerabilder och dels låtit en ung konstnär utföra några skisser av skådespelet. Teckningarna visar konststycket så som det ter sig för publiken, medan fotografierna endast visar en fakir som sitter på marken och genom sina åtbörder länkar åskådarnas uppmärksamhet än hit än dit. Något annat kan man inte se på bilderna, och författaren drar därav den slutsatsen, att det mångomtalade reptricket måste vara en massuggestion. Men när den engelske vetenskapsmannen Hodgson ville veta var Ellmore sett tricket, visade det sig att alltsammans var påhittat av den unge journalisten...

Från en av sina seanser berättar emellertid dr. Björkhem:

Försökspersonen som användes vid detta tillfälle var en man, R. S. Han sövdes, somnade inte så fort som vanligt, men det blev i alla fall en djup, ostörd sömn. Sedan



han fått lämpliga suggestioner öppnade jag hans ögon och ingav honom en del hallucinationer. Först såg han framför sig en sandslätt och i bakgrunden en djungel med palmer, där aporna klängde längs stammarna och där papegojorna snattrade och fjärlarna fladdrade.

Så lät jag honom se en liten kvist som stack upp ur marken. Den växte och blev allt större. Till slut var den ett grönskande träd som översållades med vita blommor. Blommorna föll av och snart syntes små äppelkart. De växte och mogna.

R. S. såg trädet digna av frukt. När vi kommit så långt, bad jag honom stiga upp och ta ett äpple. Han gjorde som jag bad honom. Äpplet smakade bra, försäkrade han, men när jag förklarade att det kanske var ett melonäpple svarade han att det var en annan sort. Det var emellertid synnerligen gott och han åt så fort han kunde svälja. En alldeles främmande sort som han aldrig smakat var det, så mycket kunde han då säga.

Nu lät jag alltsammans försvinna, och han såg åter sandslätten. Jag hade nu ett rep i handen och jag kastade upp det mot molnen, det vill säga mot taket. Han såg hur den övre änden försvann i skyn. Till hans stora förvåning hängde reper stramt mellan himmel och jord. Så påstod jag att en häst stod där framför honom. Han såg den och ville gå baklänges. Till hans häpnad gick hästen på min befallning fram till repet, klättrade upp för det och försvann bland molnen.

Han stod och tittade efter hästen med skräck målad i ansiktet. Så lät jag slaktaren i A., en person som R. S. väl kände igen, komma fram till repet med en stor kniv i handen. Plötsligt började slaktaren också klättra uppför repet och försvinna bland molnen. Om en stund fick den skräckslagne R. S. se hästhuvudet komma neddansande genom luften. Han såg hur det blev liggande nedanför repet och tyckte att det var hemskt att se. Så kom hästhuden nedramlande, men nu reagerade R. S. så kraftigt, att jag måste lägga ett vitt skynke över hästdelarna. Den ena delen efter den andra föll ned och blev liggande under täcket.

Slutligen kom slaktaren nedför repet med blodig kniv. Jag nämnde då att R. S. snart skulle få se hästen stå där levande igen, när jag tog bort täcket, men något sådant kunde han inte tro. Då lyfte jag undan skynket och nu såg han verkligen hästen stå där. Så togs hallucinationen bort och sandslätten var där åter utan både häst och rep och slaktare.

Att de indiska fakirerna gärna utför sitt reptrick även inför större publik anser dr. Björkhem inte alls osannolikt, om man betänker att de kanske under flera decennier tränat sig att utföra dylika "trollkonster" inför en stor människomassa. Det är då ganska vanligt att de använder sig av yttre hjälpmedel som t. ex. några fat med opiumdroger, vilka lämpar sig bra för framkallandet av hallucinationer. Troligen är det också betydligt lättare att framkalla livliga synvillor i östern än här eftersom österlänningarna är mera installerade på psykiska och andliga fenomen.

Att forna tiders trollkarlar, som efter behag kunde förvända synen på folk haft god hypnotisk förmåga ställer dr. Björkhem utom allt tvivel. Det är precis samma krafter som är i funktion när den moderne vetenskapsmannen suggererar bort olika tillstånd i en persons medvetande.

När det gäller att "förvända synen" på folk har man att göra med en ganska egendomlig variation av de suggestiva och hypnotiska tillstånden. Dels har man den negativa hallucinationen, d.v.s. försökspersonen uppfattar inte vad som verkligen existerar, dels har man den s. k. posthypnotiska effekten. Försökspersonen tillsägs, att någonting skall inträffa efter uppvaknandet från hypnosen och detta kommer också att inträffa.

Vid ett sådant försök suggererades inte mindre än 14 personer bort ur försökspersonens medvetande. De fanns således kvar i rummet som förut, men den hypnotiserade kunde inte uppfatta dem, inte se, inte höra eller känna dem eftersom han fått tillsägelse att inte uppfatta någon annan av de närvarande än hypnotisören. Vid detta tillfälle gjordes en del försök som visar hur otroligt väl utformad den negativa hallucinationen blir. Försökspersonen var inte bara oförmögen att uppfatta de bort-suggererade utan han kunde inte heller uppfatta föremål som tillhörde dem. Han kunde endast se eller känna sina egna och experimentatorns ägodelar.

Förvånansvärt är att försökspersonen vid ett sådant experiment så väl kan skilja på de olika föremålen. Om man lägger upp flera föremål framför honom och ber honom



plocka till sig dem, så undviker han sorgfälligt dem, som tillhör den person vilken "flyttats bort" ur hans medvetande, även om föremålen skulle utgöras av nålar, tändstickor eller liknande ting, som inte på något sätt är typiskt för sin ägare. Ofta förefaller det som ett mirakel, att han kan undvika de andras ägodelar då det är absolut uteslutet, att han kan veta vilka av dem han själv äger.

Vad som också verkar förbluffande är den hypnotiserades förmåga att mäta tiden. Vid ett tillfälle blev en försöksperson tillsagd, att han efter uppvaknandet skulle säga ordet "butelj" och precis 403 sekunder därefter skulle han ta en tulpan ur en vas och överrätta den. Då han väcktes mindes han ingenting. I sinom tid uttalade dr. Björkhem retningsordet och tillsåg noggrant att försökspersonen inte fick kasta en blick på klockan. Två av de närvarande kontrollerade tiden. De fann att han överräckte tulpanen efter 6 minuter och 43 sekunder, d.v.s. 403 sekunder.

Det undermedvetnas förmåga att mäta tiden är ju högst märklig, men den är som bekant inte enbart betingad av hypnos. Man kan själv "ställa in" sig på att vakna en viss tid, som kan vara mycket exakt. Liknande exempel känner man ju också till från djurvärlden. Ger man t.ex. en igelkotte mjölk på ett visst klockslag, så dröjer det inte länge förrän den kommer fram precis på klockslaget.

"Livsytttringarnas periodicitet", som ibland kallas för biorytmik, visar för övrigt många fascinerande fenomen. Det Bästa berättade vid något tillfälle om ett intressant experiment, som den amerikanske biologen Frank A. Brown Jr vid universitetet i Evanston i Illinois företog för ett tiotal år sedan med en koloni ostron som plockats i Long Island - sundet vid New Haven. Nu är det så, skriver tidskriften, att ostron i naturtillståndet öppnar och stänger sina skal i takt med tidvattnets rörelser. På Browns laboratorium hölls ostroner i en saltvattenstank med konstant nivå och temperatur och uppställd i ett rum med konstant belysning. Trots detta fortsatte ostronen att öppna och stänga skalen i takt med tidvattnets växlingar vid det 1.500 km avlägsna New Haven. Detta tyckes ge vid handen att ostronens beteenderytm var ärftligt betingad.

Men så enkelt var det inte! Efter två veckor upphörde ostronen plötsligt med sina periodiska skalrörelser och förblev tätt tillslutna. Experimentet var av allt att döma avslutat. Det gick fyra timmar. Då märktes plötsligt en springa mellan skalen - och det rytmiska öppnandet och stängandet började på nytt. Men nu öppnades skalen vidast vid den tidpunkt - precis fyra timmar efter flodmaximum i Long Island-sundet - då det skulle ha varit flodmaximum i Evanston om det hade legat vid havet!

Vad var det för signaler som gav dessa "landsförvisade" ostron impulsen till att sätta tillbaka sin livscykelns urverk fyra timmar? Det måste vara månens position som påverkade dem, fortsätter tidskriften, men hur? Genom vilken förmedlande kraft?

Vetenskapsmännen kan inte ge något svar på alla dessa och likartade frågor, vilket gör att många av dem numera konstaterar att Hamlet har rätt:

"Mer finns i himmel och på  
jord Horatio, än någonsin  
filosofin har drömt om."

- + - + - + - + -